

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 8 / [упоряд.: О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан ; редкол.: О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан, Н. М. Гринькова та ін.]. - Рівне : [РДГУ], 2018. - 355 с.

Z

Павелків Р. В.

Гене́за рефлексії як психологічного механізму морального розвитку особистості... С. 6–16

Розглянуто розвиток рефлексії як психологічного механізму морального становлення особистості. Висвітлено роль рефлексії у процесах формування мотиву, мотивації поведінки й діяльності індивіда. Розкрито особливості моральної рефлексії як процесу усвідомлення суб'єктом власної поведінки та її управління. Доведено, що рефлексія є провідним психологічним механізмом саморегуляції моральної поведінки. Зроблено висновок про те, що розвинена моральна рефлексія дає можливість людині усвідомлювати себе суб'єктом саморегуляції поведінки, виконуючи такі функції: рефлексивний вихід за межі ситуації міжособистісної взаємодії з метою її всебічного аналізу; рефлексивне проникнення у світ іншої людини, її почуттів, переживань, цінностей; прогнозування наслідків вчинку для себе та для оточуючих.

Pavelkiv R.V.

Genesis of reflection as a psychological mechanism of moral development of the individual

The article deals with the problem of the reflection genesis as a moral and psychological basis for the implementation of the moral choice in the behavior of the individual. It has been defied that reflection acts as the generic ability of a man, manifested in the attitude of consciousness on oneself, on the inner world of a man, in his place in relationships with others, on form sand methods of cognitive and transformative activity. The role of reflection in the moral development and self-regulation of the moral behavior of the individual has been emphasized. It has been found out that in the process of the motive creating of moral behavior, the reflection agrees with such fundamental characteristics of the personality as outlook installations, beliefs, and values with the interests, needs, and desires of another person. It has been stated that in the moral activity of a man, one of the functions of moral reflection is to establish a connection between the realization of the moral situation and its requirements, as well as the implementation of the corresponding behavior. It has been proved that the moral reflection ensures the decentralization of the subject of moral behavior. Reflection as an opportunity to go beyond the existing situation makes it possible to realize it, the motives of personal actions, the condition, to update personal knowledge, to evaluate the own actions, as well as to find out the position of the partner in the interaction, to understand his/her condition. In general, it has been found that reflection allows us to establish a „bridge” that connects the moral sphere of the personality and the psyche of other people.

Z

Сяо Су

Ім'я Василя Сухомлинського – поза часом і простором... С. 16–28

Здійснено аналіз внеску Василя Сухомлинського у світову педагогіку. Акцентовано увагу на популяризації творчої спадщини українського педагога в освітній системі Китайської народної республіки. На основі фактів, статистики, аналізу відповідних публікацій зроблено висновок про те, що В. Сухомлинський є найвідомішим іноземним педагогом у Китаї. Виявлено чинники, які зумовлюють

велику прихильність китайських педагогів до ідей В. Сухомлинського. З'ясовано, що на початку XXI ст. в Китаї розпочався найбільш плідний етап дослідження ідей українського педагога, який характеризується не лише вивченням, перекладом, розповсюдженням його спадщини, а й творчою реалізацією ідей В. Сухомлинського через написання китайськими ученими та учителями власних наукових праць.

Siao Su

The name of Basil Sukhomlinskyi – beyond time and space

In the article it is proved that the personality of Vasyl Sukhomlinskyi is out of time and space, because he not only had his own beliefs regarding the education and upbringing of children, but also adhered and defended them, put his ideals into life, and formed his own system of education. His pedagogical heritage and practical activity influenced the course of the epoch, and the teacher's labor in the field of education and upbringing became a unique "encyclopedia of education", which to nowadays has a significant influence on the world system of education and upbringing. On the basis of facts, statistics, analysis of relevant publications, it was concluded that V. Sukhomlinskyi is the most famous foreign teacher in China: over the past forty years, about 90% of Vasyl Sukhomlinskyi's works have been translated into Chinese. The Chinese People's Republic is the only country where in 2001 a 5-volume edition of works by a Ukrainian teacher was re-released. The CPR is the only country where in 2001 the 5-volume edition of the works of the Ukrainian teacher was republished. Researchers and practitioners of education in China, Chinese teachers wrote over 10,000 scientific books, articles and monographs, imitating Vasyl Sukhomlinskyi, creatively developing his teaching.

It was found out that at the beginning of the XXI century in China, a qualitatively new, most fruitful stage in the study of the ideas of a Ukrainian teacher began, which characterizes not only the study, translation, distribution of Sukhomlinskyi's heritage, but also the creative realization of Sukhomlinskyi's ideas through the writing of Chinese scholars and teachers of their own works.

Z

Басіладзе Н. А.

В. О. Сухомлинський про любов, шлюб і сім'ю... С 28–40

Здійснено аналіз поглядів В. О. Сухомлинського на любов, шлюб і сім'ю, на підготовку молоді до сімейного життя як одне з основних завдань школи. Схарактеризовано праці педагога, у яких В. Сухомлинський звертав увагу на питання любові, взаємин між чоловіками і жінками, підготовки їх до спільного сімейного життя, шлюбу, розвитку материнських і батьківських почуттів. Доведено, що В. Сухомлинським створена оригінальна, цілісна система підготовки молоді до кохання, шлюбу, виховання дітей. Визначено внесок ученого-педагога в теорію педагогіки й шкільну практику. Зроблено висновок про те, що ідеї Василя Сухомлинського про любов, шлюб, сім'ю на сьогодні є досить актуальними, мають велике теоретичне, історико-культурне і практичне значення у підготовці молоді до сімейного життя, виконання майбутніх сімейних обов'язків.

Basiladze N.A.

V. Sukhomlinsky about love, marriage and family

The article deals with the analysis of V. O. Sukhomlinskyi's views on love, marriage and family, on preparing young people for family life as one of the main tasks of the school. Such his works as "How to raise a real person", "Birth of a citizen", "Letters to the son", "Book of love", "Parent pedagogy", "Wise power of the collective" ("Methods of educating the collective"), "Thoughts about school education" are characterized,

where V. Sukhomlynskyi drew attention to such topical issues as love, the relationship between men and women, their preparation for a common family life, marriage, the development of maternal and parental feelings, the mastery of the alphabet of the relationship between husband and wife, etc.

It is proved that V. Sukhomlynskyi created the original, integral system of youth preparation for love, marriage, and upbringing of children. The contribution of a scientist-teacher to the theory of pedagogy and school practice, to improve the school's work with parents is determined, the expediency of organizing a „pedagogical school” for parents, „psychological seminars” for teachers and the need for a specially organized course for senior pupils „The culture of relationships in the family” In order to prepare young people for a common family life. The contribution of a scientist-teacher to the theory of pedagogy and school practice, in improving the forms of school work with parents is determined; the expediency of organizing a „pedagogical school” for parents, „psychological seminars” for teachers, and the need for a specially organized course for senior students „The culture of family relationships” in order to prepare young people for a common family life is indicated.

Z

Пантюк Т. І., Пантюк М. П.

Неформальна освіта як складова освіти впродовж життя: сутність, значення, перспективи... С. 40–49

Проаналізовано специфіку сучасного освітнього простору під впливом процесів глобалізації, технізації, інтеграції. З'ясовано, що сучасна освіта не задовольняє потреб населення щодо отримання якісної освіти та здобуття нових кваліфікацій, і тому потребує якісного реформування. Наголошено на важливості в умовах сьогодення розвитку неперервної освіти з метою забезпечення сучасної якісної освіти кожної особистості. Розкрито сутність та основні аспекти навчання впродовж життя, з'ясовано місце у ній неформальної освіти. Розглянуто базові характеристики неформальної освіти, визначено її функції та форми організації. Підкреслено універсальність та варіативність неформальної освіти, обґрунтовано її широкі можливості для задоволення інтелектуальних та пізнавальних потреб кожної особистості незалежно від віку, статі, місця проживання, стану здоров'я, матеріального статусу тощо.

Pantyuk T.I., Pantyuk M.P.

Non-formal education as a component of lifelong learning: essence, meaning, perspectives

The article deals with the analysis of the specifics of the modern educational space under the influence of globalization, technization, integration processes, which requires the education realization throughout human life. The need to improve the existing educational field in the content and instrumental planes is determined; the need for not only professional training but also personnel retraining of different age and profile is proved. It has been found out that modern education does not satisfy the population's needs for obtaining qualitative education and obtaining new qualifications and needs qualitative reform. New, optimal forms of education in today's conditions can become informal education in all its diversity of forms, methods, modes, means, etc. It has been established that content, strategy, methods of organization, pedagogical tools, means and ways of non-formal education implementation are actively developed by scientists and expert practitioners in Ukraine and abroad. Informal education involves a variety of obtaining relevant educational information through a variety of forms: courses, societies,

trainings, projects, lectures, debates, seminars, etc. The research presents the basic characteristics of non-formal education.

Z

Панчук І. І.

Особистість віруючого-протестанта Волинського регіону: „Від досвіду маргінальності до свідомої соціалізації” ... С. 49–62

Розкрито окремі аспекти соціокультурного портрета віруючих протестантських громад Волинського регіону. Проаналізовано окремі соціокультурні впливи на віруючого-протестанта та на протестантську громаду як спільноту віруючих з характерними для неї особливостями внутрішнього устрою, складу та функціонування. Проаналізовано механізми соціокультурної детермінації особистості віруючого-протестанта Волинського регіону. Розглянуто особливості соціалізуючих механізмів у протестантських общинах. На основі соціокультурного підходу здійснено дослідження образу віруючого як соціально активного суб'єкта соціуму, який відчуває свою єдність з колективним „ми” та є дієвим членом своєї релігійної общини. Визначено специфіку ціннісних орієнтацій віруючих-протестантів Волинського регіону.

Panchuk I.I.

Personality of the Protestant believer in the Volyn region: „From the experience of marginality to conscious socialization”

The article is devoted to the analysis of individual sociocultural influences on the Protestant believer and on the Protestant community as a community of believers with characteristics of its internal structure, composition and functioning. The study has a regional character, in particular, the territory of the Volyn region is specified, where, over the past decade, the late Protestantism has shown a steady trend of growth of its presence on the religious map.

On the basis of the socio-cultural approach, based on the understanding of society as a unity of culture and sociality, which are constructed and transformed by human activity, the inseparability of the triad of personality, society, culture is accumulated, as well as the principles of extra-confession and ideological pluralism, a study was conducted of the image of the believer as a socially active subject of society.

It was established that with the period of gaining independence by Ukraine on the background of a general growth of religiosity and the prevailing influence of Orthodoxy, a Protestant community was formed in Volyn society, which is economically independent, socially organized and nowadays is at the stage of institutionalization. Nowadays the Protestant image of the believer as an active member of the society is being confirmed.

In the conditions of compensation of the lack of spiritual comfort of social reality by virtual reality, the Protestant confessions of the Volyn region demonstrate social integration, and the believers - existential unity. Consequently, in the communities of the late Protestants (although they are not without problems of internal development), the immanent establishment of organic communication occurs, which leads to a sense of unity and spiritual connection between believers. Therefore, at the macro level, the believer feels his unity with the collective “we”. And the church and “brothers and sisters” act as a kind of helpers in overcoming life's difficulties to each other.

45 Protestant believer, socio-cultural approach, religious community, socialization, value orientations, social activity, communication

Z

Петренко О. Б.

Трансформація ідеї материнської педагогіки: від Я. А. Коменського до В. О. Сухомлинського... С 62–82

Проаналізовано ідеї материнської педагогіки у спадщині видатних педагогів на основі хронологічно-проблемного підходу. З'ясовано, що педагогічна ідея щодо виховання й призначення жінки-матері зазнала суттєвої трансформації – від обмеження біологічної ролі жінки до абсолютизації цінності материнського виховання для суспільства. З'ясовано, що видатні педагоги (Я. А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Ф. Фенелон, Й. Г. Песталоцці, К. Д. Ушинський, М. І. Пирогов, А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський та ін.) обґрунтовували необхідність спеціальної підготовки матерів до виховання дітей. Обґрунтовано актуальність і цінність спадщини зазначених педагогів у контексті формування педагогічної культури батьків у сучасному українському суспільстві.

Petrenko O.B.

Transformation of the idea of maternal pedagogy: from Ya. A. Komensky to V. O. Sukhomlinsky

In the article on the basis of the chronological and problem approach, the analysis of the idea of maternal pedagogy in the heritage of outstanding teachers of the past has been analyzed. It was found out that the pedagogical idea about the education and appointment of a woman-mother has undergone a significant transformation - from the restriction of the biological role of woman to the absolute value of maternity education for the society, and the refore it requires an objective assessment, the selection of rational according to the public inquiry and a certain implementation in the society.

It is proved that prominent teachers (Ya.A. Komenskyi, J.-J. Russo, F. Fenelon, J. H. Pestalozzi, K. D. Ushynskyi, M. I. Pyrohov, A. S. Makarenko, V. O. Sukhomlynskyi and others.) at various times justified the need for special training of mothers for the upbringing of children. Their works are considered as a significant development in the history of pedagogy and need to be updated on the basis of a chronological and problem-oriented approach.

In the XVII-XIX centuries in pedagogical science the thesis about the quality of education of children directly depends on the accomplishments of a mother was developing. It was argued the need to start education of a mother with the writing of a special textbook for mothers to deep their knowledge and education.

Vasyl Sukhomlynsky not only substantiated theoretically, but also implemented in practice a system of training mothers for the upbringing of children, while realizing the urgent need for special textbooks on maternal pedagogy. He defined the purpose, tasks, principles, conditions, forms and methods of mother pedagogy in the context of not only the socio-cultural and economic level of life, political priorities, but also on the basis of spiritual values, national characteristics.

Z

Пустовіт Г. П.

Компетентнісний підхід як ціннісний конструкт освіти особистості в закладах позашкільної освіти... С. 82–96

Висвітлено питання модернізації позашкільної освіти відповідно до пріоритетних цілей сучасного освітнього простору держави. Розглянуто особливості запровадження компетентнісного підходу до освіти і виховання особистості у закладах позашкільної освіти. На основі теоретичного аналізу виокремлено й охарактеризовано окремі складові компетентнісного підходу у

ціннісному вимірі позашкільної освіти. Визначено провідні напрями соціалізації зростаючої особистості у контексті навчально-виховного середовища позашкільних навчальних закладів. Розглянуто сутнісні характеристики та основні складові соціальної компетентності. Акцентовано увагу на тому, що успішна соціалізація зростаючої особистості можлива за умови створення комфортного освітньо-виховного середовища в закладах позашкільної освіти.

Pustovit G.P.

Competency approach as a value construct of personality education in out-of-school settings

Based on the theoretical analysis, the article identifies and characterizes the individual components of the competence approach in the value measurement of out-of-school education, the purpose of which is the intellectual and creative development of the personality, the formation of her active life self-determination, the ability to build her own life trajectory based on the existing vital competences, the creation of effective conditions for awareness of the growing personality not only of cognitive and evaluative, but also of the regulative function of the acquired knowledge and skills. The characteristics of social competence, which implies the continuity and multidimensionality of socialization, as a progressive movement of an individual to higher levels of adaptation in the path of its development, are characterized.

Z

Сойчук Р. Л.

Відповідальність як найважливіша характеристика зростаючої особистості...
С. 96–106

Обґрунтовано сутність відповідальності як смисложиттєвої цінності зростаючої особистості. Розкрито змістовні особливості понять „відповідальність”, „соціальна відповідальність”, „громадянська відповідальність”, „національна відповідальність”, „моральна відповідальність”, „особиста відповідальність” в контексті проблеми виховання свідомого громадянина України. На основі теоретичного аналізу наукових джерел з'ясовано, що відповідальність є усвідомленою свободою особистості у прийнятті моральних рішень, виборі і адекватних способів їх досягнення, яка визначає життєдіяльність і поведінку особистості в соціумі. Встановлено взаємозв'язок відповідальності із совістю та свободою особистості. Схарактеризовано основні типи відповідальності, проаналізовано особливості її розвитку в контексті вікового розвитку особистості.

Soychuk R.L.

Responsibility as the most important characteristic of a growing personality

The article reveals the substantive features of the concepts “responsibility”, “social responsibility”, “civil responsibility”, “national responsibility”, “moral responsibility”, “personal responsibility” in the context of the problem of educating a self-sufficient citizen of Ukraine. The interrelation and interdependence of responsibility with the conscience and freedom of the individual has been established. Based on an interdisciplinary theoretical analysis of scientific sources, it was found that responsibility is the conscious freedom of the individual in making moral decisions, choices and adequate ways to achieve them, which determines the life activity and behavior of the individual in society. The features of the responsibility of the individual in adolescence and early adolescence are characterized.

Z

Антонець М. Я., Борова В. Є.

Розвиток мовлення дітей передшкільного віку у творчій спадщині Василя Сухомлинського... С. 106–117

Проаналізовано педагогічні погляди В. Сухомлинського з питання розвитку мовлення дітей передшкільного віку. Виокремлено педагогічні рекомендації педагога-новатора щодо розвитку мовлення дітей як засобу розвитку мислення та емоційного інтелекту. Охарактеризовано особливості проведення уроків мислення серед природи. Розглянуто бачення В. Сухомлинським ролі природи у розвитку мовлення і мислення дітей. Розкрито використання педагогом емоційно-естетичних стимулів активізації мовлення і розвитку емоційного інтелекту дитини дошкільного віку. Акцентовано увагу на значенні читання у формуванні мовної особистості. Окреслено шляхи використання педагогічних рекомендацій В. Сухомлинського в умовах реформування освіти.

Antonets N. YA., Borova V. Ye.

Development of preschool children in the creative heritage of Vasyl Sukhomlinsky

Development of speech, as well as training and word-means education have been considered by V. Sukhomlynskyi as one of the most difficult cases in pedagogical theory and practice. Vasyl Olexandrovych figuratively compared the word with the most delicate and sharp instrument, with the help of which teachers touch the feelings and mind of their pupils. Role of the outlined means is especially important in pre-school and primary schools, where each meeting with a new phenomenon of the surrounding world awakens in the hearts of children a sense of emotional and aesthetic surprise and admiration. V. Sukhomlynskyi was deeply convinced that the native word plays extremely powerful informative and developing role in development of speech experience, in formation of the spiritual world, general culture and intelligence of the person. Language has been considered by Scientist primarily as one of the most important means of preserving the human soul, as a force that penetrates into everything that person perceives, comprehends and learns.

V. Sukhomlynskyi considered the last two or three preschool years and the first two or three school years as the most favourable period for the intensive development of speech and children's mastery of their native language and speech development. This, in his opinion, is a special and most active period of child's speech and mind development.

V. Sukhomlynskyi advised parents and teachers to strive to ensure that the life – giving source, namely the wealth of native speech, was open to children from the first steps of their lives. The teacher-scientist was well aware that communication with nature contributes to a much better communication to the feelings, emotions, speech, consciousness of children of the native word beauty, imprinted it in the children's imagination and memory with the help of those pictures or phenomena for which it is used.

Problem of speech development of the pre-school age children, education and their development by means of native language in the works of V. Sukhomlinsky deserves further expanded study and coverage, as Vasyl Olexandrovych made an extremely multifaceted and valuable contribution to this always topical matter from the point of view of pedagogical science and practice. Especially urgent is the problem of continuity in the development of speech of preschool and primary school age children during the reform of the educational process in our country.

Z

Баліка Л. М.

Роль шкільної бібліотеки у формуванні інтересу до читання у творчій спадщині В. О. Сухомлинського... С. 117–126

Розглянуто педагогічні погляди В. Сухомлинського про роль шкільної бібліотеки у формуванні інтересу до читання. На основі аналізу творчої спадщини В. О. Сухомлинського з'ясовано, що педагог розглядав бібліотеку як джерело духовного багатства дитини, важливий засіб виховання та навчання. Висвітлено розуміння В. Сухомлинським організації системи роботи шкільної бібліотеки та бібліотекаря. Розкрито виховні можливості дитячого читання у цілісному процесі формування особистості. Зазначено, що важливе значення В. Сухомлинський надавав формуванню у дітей усталеного інтересу до читання, вихованню в учнівському та педагогічному колективах любові до книжки. Обґрунтовано доцільність використання педагогічного досвіду В. Сухомлинського з метою підвищення ролі шкільної бібліотеки в розвитку інтересу до читання в сучасних закладах освіти у процесі виховання підростаючого покоління.

Balika L.M.

The role of the school library in the formation of interest in reading in the creative heritage of V.O. Sukhomlinsky

The article deals with the analysis of V. Sukhomlynskyi's pedagogical views on the role of the school library in the formation of interest in reading. It has been proved that a book for Vasyl Sukhomlinskyi has always been an indisputable authority, and the library has been one of the main places in his pedagogical activity. The attention is focused on the book as a means of education, which is associated with a wide range of issues of education and upbringing, self-education and self-knowledge of the growing personality. It was noted that Vasyl Olexandrovych did not have a special library education, but in his pedagogical activity he focused attention and applied such forms and methods of library work, which contributed to the education in pupils and teachers the love for books.

It is stressed that the educational work in the school concerning the formation of love for the book can not be conducted separately by a teacher and a librarian, but requires united efforts. It was found out that the following kinds of library work were used at Pavlysh school like the free exchange of books on shelves in corridors and classes; these forms of work are similar to modern technology of book-crossing. It is emphasized that the school library for V.O. Sukhomlynsky was the center of spiritual life and a source of spiritual wealth for a child.

Z**Боровець О. В.**

Ідеї інклюзивного навчання у педагогічній спадщині В. Сухомлинського... С. 126–132

Проаналізовано ідеї В. Сухомлинського щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах звичайного класу масової школи. Розкрито погляди педагога на проблему індивідуального підходу до кожного учня, створення сприятливого середовища для школярів з особливими освітніми потребами. Виокремлено основні причини зниження здатності дітей до навчання. Визначено принципи, на яких базується навчання дітей із затриманим розвитком. Розглянуто підходи та методичні прийоми навчання і виховання у одному класі дітей з різними навчальними можливостями. Наведено поради В. Сухомлинського, які допомагають ефективно організувати навчально-виховний процес в інклюзивному класі. Зроблено висновок про те, що педагогічна спадщина В. Сухомлинського набуває особливої

значущості та актуальності в контексті розвитку інклюзивної освіти у сучасній українській школі.

Borovets O.V.

Ideas of inclusive learning in the pedagogical heritage of V. Sukhomlinsky

The practical and scientific generalizations of V. Sukhomlinskyi about the education of children with limited learning ability are analyzed in the article. The article highlights the ideas of V. Sukhomlinsky about the education of children with special educational needs in the conditions of ordinary class of mass school.

The author analyzes the views of V. Sukhomlinskyi on the problem of individual approach to each pupil, creation of a favorable environment for pupils with special educational needs. The reasons, which reduce the ability of children to study, are singled out: illness at an early age, lack of full maternal upbringing during the first 2-3 years of life, bad parenting habits, conflicts in the family, poor mental and emotional life of the family, etc.

The article deals with the principles on which the education of children with special educational needs is based, and suggests V. Sukhomlinskyi's recommendations that help to effectively organize the educational process in the inclusive class: to provide an individual approach to each pupil, to enrich the intellectual and emotional life of students at school, to organize student reading books, observing nature, creative work and other.

Z

Бричок С. Б.

Погляди Василя Сухомлинського на проблему вивчення особистості дитини... С. 132–144

Проаналізовано погляди видатного українського педагога Василя Сухомлинського на проблему вивчення особистості дитини у їх системності та у контексті педагогічної діяльності вченого. З'ясовано, що трансформація поглядів педагога на вивчення особистості учня відбулася відповідно до еволюції його педагогічних ідей у контексті суспільно-політичних й соціокультурних умов. Виокремлено чотири періоди педагогічної творчості В. Сухомлинського, охарактеризовано особливості розвитку його педагогічної концепції виховання упродовж кожного періоду. На основі аналізу педагогічної спадщини В. Сухомлинського розглянуто запропоновану ним технологію вивчення індивідуально-типологічних особливостей учня, висвітлено його погляди на зміст і призначення психолого-педагогічної характеристики особистості учня.

Brichok S. B.

Vasily Sukhomlinsky's views on the problem of studying the personality of the child

The article deals with the views of the outstanding Ukrainian teacher Vasyl Sukhomlinskyi on the problem of studying the child's personality in their system and in the context of the evolution of the teacher's pedagogical views. It is found out that the transformation of the teacher's views on the problem of studying the child took place during the four periods of his creative work: study of the student as a subject of educational activity, statement of the level of students' progress and related intellectual and volitional qualities (the first period); scientific basis for studying the child in accordance with the teacher's proposed scheme of study (general information about the student, his state of health, disease, general physical development, family members, occupation of parents, family and living conditions of the student, material conditions, cultural level of the family, individual-typological features of the student, temperament, character, self-esteem, emotion, will (the second period); study of the intellectual, moral,

aesthetic sphere of the student's personality at different age stages of his development, moral education of the child (the third period); the study of moral and spiritual qualities of the student, his culture, deep penetration into the essence of mental processes, thoughtful analysis and finding out the causes of complex and sometimes contradictory manifestations of the student's personality (the fourth period). It is proved that thoughts, ideas, and developments of V. Sukhomlynskyi did not lose relevance in our time.

Z

Budz I. F.

Teacher's role in the process of identification and classroom approach of gifted and talented education in Great Britain... P. 144–151

The article traces the formation of the role of coordinator for the identification of gifted and talented pupils and teachers in the identification process of gifted and talented in Great Britain. The problem of the classroom approach of teaching gifted and talented and its implementation by the teacher is examined in the research. The analysis of the activities of educational institutions that provide teachers' training at the regional and district levels has been carried out, the tasks on which they work have been determined, the ways of their implementation through the program and research activities have been presented. The challenging times for gifted children, their parents and teachers offer a number of options in education sphere. We outlined that a great focus of identification activity is kept on educational efficiency and critical thinking of teachers and coordinators of gifted and talented. This article observes mandatory role of a teacher in formation of school register of gifted and talented schoolchildren, that informs about a socio-economic level of a family in which a child is brought up, his gender and ethnicity; giving schools the right to determine the number of gifted and talented schoolchildren considering increase of education standards for such pupils.

Будз І. Ф.

Роль вчителя у процесі ідентифікації та впровадженні класного підходу в освітньому процесі для обдарованих і талановитих учнів у Великобританії

Розглянуто модель освіти для обдарованих та талановитих учнів у Великобританії. Висвітлено роль координатора з питань визначення обдарованих і талановитих учнів та вчителів Великої Британії. Розкрито проблему підходу класного забезпечення до навчання обдарованих учнів, розкрито особливості його впровадження у навчальний процес. Проаналізовано роль вчителя у виявленні обдарованих дітей та формуванні шкільного реєстру обдарованих та талановитих учнів. Здійснено аналіз діяльності освітніх інституцій для забезпечення підготовки вчителів на державному, регіональному та районному рівнях, окреслено завдання, над якими вони працюють, представлено способи їх реалізації через програмну та науково-дослідну діяльність.

Z

Гринькова Н.М., Степанчук Р.Б., Кавка Ю.Я.

Фізичне виховання дітей та молоді у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського... С. 151–157

Висвітлено питання організації фізичного виховання у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського. Охарактеризовано основні ідеї українського педагога щодо організації та реалізації фізичного виховання, загартування дітей та молоді. Здійснено аналіз науково обґрунтованих та перевірених на практиці в умовах колективу Павлівської середньої школи методів і прийомів фізичної підготовки дітей. Визначено основні форми та засоби організації фізичного виховання, які

використовував В. Сухомлинський. Наголошено на необхідності врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів у процесі фізичного виховання. Систематизовано поради вченого щодо збереження і примноження здоров'я дітей. Зроблено висновок про те, що розроблену педагогом методичну систему доцільно враховувати при реформуванні сучасної системи фізичної підготовки і виховання дітей та молоді.

Grinkova N.M., Stepanchuk R.B., Kavka Yu.Ya.

Physical education of children and youth in pedagogical heritage of Sukhomlinsky

The article deals with the main ideas of the well-known Ukrainian scientist, teacher Vasyl Oleksandrovych Sukhomlinsky about the organization and implementation of physical education and tempering of children and youth. The analysis of scientifically substantiated and tested in practice methods and techniques of physical training of children in the conditions of a particular group of Pavlishka school has been carried out. A great attention is paid to the views of the great teacher on the need to take into account the age and individual characteristics of students during physical education, in particular, a clear system of labor tasks, physical and gymnastic exercises, which aims to develop the child physically and spiritually, to temper its body, to cultivate a sense of beauty. The effective forms of organization of physical education used by V. Sukhomlinskyi have been lighted. Useful advice of the pedagogue concerning the preservation and enhancement of children's health are collected.

Z

Гудовсек О. А.

Професійна підготовка вчителів образотворчого мистецтва в країнах Європи... С. 157–166

Розкрито аспекти підготовки майбутніх учителів галузі образотворчого мистецтва в країнах Європи. Проаналізовано проекти, резолюції, Концепції, Міжнародні конференції у галузі освіти, окреслено їх значення в розвитку образотворчого мистецтва шкіл Європи. Висвітлено особливості підготовки вчителів образотворчого мистецтва в різних європейських країнах (Бельгія, Естонія, Ірландія, Латвія, Нідерланди, Фінляндія, Ісландія, Греція, Італія, Словаччина, Словенія та ін.). Визначено ключові тенденції щодо підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва у зарубіжних країнах. Проаналізовано різні підходи у формуванні системи фахової підготовки майбутніх вчителів образотворчого мистецтва до професійної діяльності в системі початкової та середньої освіти країн зарубіжжя. Здійснено детальний аналіз підготовки вчителів образотворчого мистецтва у Франції, Німеччині, Польщі.

Goodovsek O.A.

Professional training teachers of fine arts in European countries

The article deals with aspects of the training of future teacher sin the field of fine arts in European countries. The projects, resolutions, concepts, international conferences in the field of education are analyzed; their importance in the development of fine arts of European schools is outlined. The features of the teachers' of fine arts training in different European countries (Belgium, Estonia, Ireland, Latvia, the Netherlands, Finland, Iceland, Greece, Italy, Finland, Slovakia, Slovenia, etc.) are defined. Concepts and ways of teachers of fine arts training of foreign countries are detailed. Two models of training teachers of fine arts in contemporary European countries have been analyzed, in particular "single-phase" (the student can complete a basic training, can apply for a teacher position) and "two-phase" (the theoretical training of future teachers is

concentrated in the institution of higher education (first phase), but practical (second phase) - transferred to school). A detailed analysis of the training of teachers of fine arts

Z

Дзюбишина Н. Б.

До проблеми формування дослідницької компетентності у студентів художньо-педагогічного факультету... С. 167–175

Висвітлено проблему формування дослідницької компетентності студентів художньо-педагогічного факультету у процесі фахової підготовки. Розкрито сутність дослідницької компетентності. Виокремлено та охарактеризовано мотиваційно-ціннісну, змістовно-процесуальну, професійну і рефлексивну складові дослідницької компетентності. Окреслено перспективні напрями формування складових дослідницької компетентності на різних рівнях вищої освіти. Акцентовано увагу на рефлексії як компоненті дослідницької компетентності майбутнього вчителя художньо-педагогічних дисциплін, розкрито її зміст і значення у науково-дослідній діяльності студентів. Зроблено висновок про те, що підготовка сучасного фахівця художньо-педагогічної професійної діяльності в системі вищої освіти має спрямовуватися на формування інтелектуальної та особистісної рефлексії як обов'язкової умови професійного зростання в майбутньому.

Dzyubyshina N.B.

To the problem of formation of research competence in students of art-pedagogical faculty

The article deals with the problem of forming in the students of the art-pedagogical faculty of research competence in the process of professional training. The essence of the research competence of a teacher is justified, its components are highlighted, their features and content are disclosed. The reflexive component of research competence is highlighted and its significance in the research activities of students of art and pedagogical specialties has been determined. Intellectual and personal reflection of research competence is a motivational factor for continuous self-development and professional self-improvement. They provide future teachers with the ability to continuously improve the educational process on the basis of continuous self-education and self-improvement throughout all professional activities. Based on the theoretical analysis, promising ways of forming research competence at different levels of higher education and its components are outlined.

Z

Колупаєва Т. Є.

Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського у підготовці вчителя Нової української школи... С. 176–186

Розглянуто педагогічні ідеї видатного українського педагога В. О. Сухомлинського в контексті розбудови Нової української школи. Розкрито особливості комплексного підходу до особистісно-професійного розвитку вчителя в умовах реформування Нової української школи. Висвітлено погляди В. О. Сухомлинського на професію вчителя і шляхи розвитку його фахової майстерності. Підкреслено актуальність педагогічного досвіду В. Сухомлинського у контексті реформування сучасної початкової школи. На основі аналізу творчої спадщини педагога обґрунтовано, що наукові підходи В. Сухомлинського до проблеми підготовки вчителя до педагогічної діяльності є багатоаспектними і їх доцільно реалізувати в нових умовах оптимізації освітньо-виховного процесу Нової

української школи.

Kolupaeva T. E.

Using pedagogical heritage of Sukhomlinsky in preparing a teacher for a New Ukrainian School

The article deals with the pedagogical ideas of the outstanding Ukrainian teacher V. Sukhomlynskyi in the context of the development of the new Ukrainian school, the preparation of a modern teacher, a new content of education, focused on the formation of key life competencies, pedagogy of a partnership, based on mutual respect among all participants in the educational process, an individual approach to satisfaction the needs of each student, the creation of a modern educational environment that will stimulate the liberation of the creative potential of both students and teachers. All V. Sukhomlynskyi's scientific works are imbued with love for children; his ideological postulates are aimed at the formation and development of creative abilities of students. Responsible pedagogical approach used by V. Sukhomlinsky during the whole period of studying at school is worthy of attention. The Concept of the "New Ukrainian School" offers a modern educational environment that will provide the necessary conditions, means and technologies for teaching students and educators, a great teacher and scientist V. Sukhomlynskyi dreamed about.

Z

Маліновська Н. В.

Актуалізація лінгводидактичних ідей Василя Сухомлинського у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти... С. 186–192

Розглянуто проблему використання педагогічної спадщини Василя Сухомлинського у процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільного профілю. Визначено шляхи актуалізації і реалізації лінгводидактичних ідей В. Сухомлинського у процесі підготовки майбутніх вихователів до професійно-мовленнєвої діяльності. Розкрито зміст та структурні компоненти готовності майбутнього вихователя до творчого використання наукового доробку вченого з мовної освіти й мовленнєвого розвитку дітей у сучасній практиці дошкільної освіти. Висвітлено методiku викладання спецкурсу з метою поглиблення й систематизації знання студентів про лінгводидактичну спадщину В. Сухомлинського та шляхи її використання у сучасному дошкільному закладі.

Malinovskaya N.V.

Actualization of Vasyl Sukhomlinsky's linguistic-educational ideas in professional training future specialists in preschool education

The author highlights the important component in the professional training of future teachers of the preschool institutions, namely studying by them of the creative heritage of V. Sukhomlynskyi in the context of modernization of the national education. The essence and structure of the concept "readiness for creative use of the linguistic and didactic heritage of V. Sukhomlynskyi in practice of modern preschool institution" have been defined. The results of analysis of curricula in preschool pedagogy, child psychology and professional techniques have been summarized. It has been emphasized on the lack of knowledge that students receive in process of the above mentioned academic disciplines in the context of usage of linguistic and didactical heritage of V. Sukhomlynskyi in modern pre-school practice. Attention is paid to the careful study by students of the linguistic and didactic concept of pedagogical heritage of the Scientist. An important place in the professional training of students has been given to special course, the purpose of which is to summarize the knowledge of students about the linguistic and didactic heritage of

V. Sukhomlynskyi, the ways of its usage in modern. The program of special course was developed taking into account the principles of professional orientation, systematic character, sequence, accessibility in accordance with the requirements of the higher pedagogical education. During the special course it was planned to use modern information technologies and teaching methods, combination of theoretical and practical material, creation of conditions for active work of students in classroom and in the process of individual work.

The results of the research have confirmed the positive dynamics of indicators concerning readiness of future preschool teachers to use linguistic and didactical heritage of V. Sukhomlynskyi in professional speech activity. The pedagogical conditions of actualization and realization of the linguistic and didactic heritage of V. Sukhomlynskyi in training of the future specialists in preschool sphere have been substantiated.

Z

Петренко С. В.

Формування творчої особистості майбутнього учителя Нової української школи: актуалізація ідей В. О. Сухомлинського.... С. 193–201

Висвітлено проблему формування творчої особистості майбутнього вчителя Нової української школи у контексті педагогічних ідей В. О. Сухомлинського. На основі аналізу педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського розкрито погляди педагога щодо професійного творчого становлення учителя, зокрема розглянуто особливості формування творчої особистості вчителя початкових класів. Визначено психолого-педагогічні умови формування творчої особистості майбутнього вчителя, обґрунтовано доцільність кожної із наведених умов педагогічними ідеями та практичною діяльністю В. О. Сухомлинського. Зроблено висновок про те, що створена й апробована В. О. Сухомлинським система формування творчої особистості вчителя є актуальною і сьогодні, та може бути джерелом науково-педагогічних технологій побудови Нової української школи.

Petrenko S.V.

Creating the creative personality of a future teacher of the New Ukrainian School: actualization of V.O. Sukhomlinsky's ideas

The author reveals the views V. O. Sukhomlynskyi on the creative personality of the teacher. In the context of the requirements of the Concept of the New Ukrainian school we analyzed the main ideas of V. O. Sukhomlynskyi on the formation of the creative teacher. The psychological and pedagogical conditions of formation of the creative personality of the future teacher, such as: the formation of students' constant need for self-improvement, creative self-development, the need to study and creative use of advanced pedagogical experience; the presence of motivation; pedagogical stimulation; didactic conditions are analyzed; taking into account the age characteristics of students; interaction of the future teacher with other people, built on the principle of dialogue; versatile orientation of the future teacher in all areas of practical teaching. The expediency of each of the given conditions is confirmed by pedagogical ideas and practical activities of V. O. Sukhomlynskyi.

Z

Рого Г. І.

Передумови становлення і розвитку альтернативної педагогіки в Угорщині... с. 202–211

Розкрито передумови становлення і розвитку альтернативної педагогіки в Угорщині. Розкрито сутність та ідеологічні основи альтернативних методик,

розроблених Марією Монтессорі, Рудольфом Штайнером та Селестеном Френе. Здійснено порівняльний аналіз педагогіки Марії Монтессорі, Вальдорфської педагогіки та педагогіки Селестена Френе. Розглянуто основні засади кожного з цих напрямів, визначено відмінності та схожості досліджуваних методик у ставленні до релігії, віри та світобачення. З'ясовано, що на формування ідеологічних основ методик впливали погляди тих попередників, досвід яких переймали педагоги-засновники, базові науки та джерела інформації, відповідно до яких педагоги трактували свої погляди на місце людини у світі, розуміння свободи та зміст розвитку особистості.

Rego G.I.

Prerequisites for the formation and development of alternative pedagogy in Hungary
An important issue on the agenda of the European Union countries is the improvement of the education quality. Today, Ukraine is on the verge of deep democratic reforms. The best ways to humanize the educational training process are searched in order to maximize the manifestation of creative potential of the growing human personality. This, in turn, contributes to the increasing interest in the pedagogical experience gained by the world community. Each national system of education (in particular preschool education) has its own specific features and its own leading pedagogical experience. The formation and development of the alternative pedagogy idea in Hungary has its own history. Therefore, the most prevalent are alternative preschool institutions that work according to the Waldorf system, the Maria Montessori system, and the Celestine Frene pedagogical recommendations. The purpose of this publication is to discover the preconditions for the formation and development of the alternative pedagogy in Hungary, the analysis of the ideological foundations of the alternative methods developed by Maria Montessori, Rudolf Steiner and Celestine Frene, comparison of these three main directions.

Z

Сергєєва Н. В.

Теоретичні засади супроводу позитивного спілкування підлітків із сімей вимушених переселенців... С. 212–220

Викладено теоретичні основи соціально-педагогічного супроводу дітей із сімей вимушених переселенців. Розкрито сутність понять „соціально-педагогічний супровід”, „позитивне спілкування”. Обґрунтовано необхідність соціально-педагогічного супроводу як одного з механізмів стимулювання процесу соціалізації, соціального розвитку і соціального виховання особистості. Визначено основні соціально-психологічні характеристики та особливості підлітків. З'ясовано, що особливо значущим регулятором поведінки та життєдіяльності підлітка є спілкування. Визначено психологічні детермінанти спілкування у підлітковому періоді. Проаналізовано особливості позитивного спілкування підлітків. Розкрито можливості супроводу позитивного спілкування дітей із сімей вимушених переселенців.

Sergeyeva N.V.

Theoretical principles of support for positive communication between adolescents from families of the internally displaced persons

The article is devoted to the theoretical foundations of social and pedagogical support for children from families of the internally displaced persons. Based on the analysis and synthesis of various scientific approaches, the notions of „accompaniment” and „positive communication” are revealed. The article presents the main characteristics

of adolescence. The features of the social and pedagogical support of positive communication of adolescents from families of displaced persons are analyzed. Adaptive mechanisms of adolescence are characterized. The conditions for successful adaptation of children from families of forced migrants to a new social environment are considered. The main characteristics and socio-psychological characteristics of the crisis of adolescence are analyzed. Special attention is paid to the sociopsychological analysis of the needs of adolescents and characteristics of the positive and negative phases of adolescence.

Z

Сивохоп Я. М.

Теоретична складова методики формування здорового способу життя учнів 6–9 класів у процесі спортивно-краєзнавчої роботи у закладах позашкільної освіти... С. 220–231

Висвітлено проблему формування здорового способу життя учнів 6–9 класів у процесі спортивно-краєзнавчої роботи у закладах позашкільної освіти. Розкрито теоретичні основи авторської методики формування досліджуваного феномена, наголошено на доцільності застосування процесів інтегрування й диференціації у побудові освітньо-виховного змісту спортивно-краєзнавчої роботи. Визначено та охарактеризовано провідні рівні застосування розробленої методики в освітньо-виховному процесі закладів позашкільної освіти, розкрито діяльнісний характер освітньо-виховного змісту спортивно-краєзнавчої роботи на кожному з рівнів її реалізації. Виявлено педагогічні умови та закономірності організації спортивно-краєзнавчої роботи учнів 6–9 класів.

Sivohop Ya. M.

Theoretical component of the method of formation of healthy lifestyle of pupils of 6–9 grades in the course of sports-local lore in the institutions of extracurricular education

The article deals with the problem of formation of a healthy lifestyle of pupils of grades 6-9 in the process of sports-local lore work in institutions of extracurricular education; the theoretical bases of the author's methodology of formation of the investigated phenomenon are revealed; it is emphasized the application of integration and differentiation processes in the construction of the educational and educational content of such work, the appropriate selection of forms, methods and means of its implementation in accordance with the age of students. The leading levels of its implementation in the educational process of these educational institutions are described, the activity character of the educational-educational content of the sport and regional studies at each of the levels of its realization is disclosed; the number of regularities that became important in achieving our goal – the formation of a healthy lifestyle of students 6-9 classes is characterized.

Z

Сілков В. В., Сілкова Е. О.

Підготовка майбутніх вчителів початкових класів до формування умінь розв'язувати сюжетні задачі у молодших школярів... С. 231–243

Висвітлено проблему теоретичної і практичної підготовки майбутніх вчителів початкових класів до здійснення вимог Державного стандарту початкової загальної освіти щодо змістовної лінії „Сюжетні задачі”. Розглянуто шляхи і засоби формування професійних компетентностей у студентів спеціальності 013 „Початкова освіта” в контексті навчання молодших школярів розв'язувати сюжетні задачі. Окреслено теоретико-методичні основи роботи вчителя з формування умінь учнів розв'язувати задачі. Визначено структурні компоненти

уміння розв'язувати задачі, проаналізовано основні недоліки у сформованості уміння розв'язувати задачі в молодших школярів. Обґрунтовано доцільність застосування особистісно-зорієнтованого підходу до формування в молодших школярів умінь розв'язувати сюжетні задачі.

Silkov V.V., Silkova E.A.

Preparing future elementary school teachers to develop the ability to solve story problems in younger students

The article considers ways and means of forming competences for students of specialty 013 „Primary education” in the context of teaching junior schoolchildren to solve the thematic mathematical problems; methodological approaches to such work with future teachers are outlined. The tasks of application of the competent approach in the students' training are revealed: theoretical and practical preparation of future teachers of elementary school to the implementation of the requirements of the State standard of elementary education; selection of effective technologies for student learning; definition of ways and means of forming professional competences for future primary school teachers. The theoretical and methodological foundations of the teacher's work on solving thematic mathematical problems are lighted, namely, mastering the methods of familiarization with the content of the problem are highlighted; abilities: to carry out the analysis of the problem in different ways in order to solve the optimal ways of its solution; to make a plan for solving complex tasks; to execute the decision of the task in accordance with the set requirements; to work on a solved problems, which includes checking the solved task and creative work on it.

Z

Стельмашук Ж. Г.

Актуальність ідей В. О. Сухомлинського у контексті завдань Нової української школи... С. 243–250

Розглянуто педагогічні ідеї В. О. Сухомлинського крізь призму завдань Нової української школи. На основі аналізу педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського з'ясовано, що дитина, її розвиток, формування внутрішнього світу займають центральне місце в авторській концепції видатного педагога і знаходять своє продовження в сучасній особистісно-орієнтованій моделі освіти. Охарактеризовано методичні аспекти принципів дитиноцентризму та педагогічного партнерства в авторській концепції В. О. Сухомлинського. Доведено, що вони стали ключовими векторами реалізації мети освіти в Новій українській школі. Обґрунтовано актуальність педагогічної системи В. О. Сухомлинського в контексті реформаторських ідей Нової української школи.

Stelmashuk Zh. G.

The relevance of V.O. Sukhomlinsky's ideas in the context of the tasks of the New Ukrainian school

In the article through the prism of the tasks of the new Ukrainian school, the pedagogical ideas of Vasyl Sukhomlynskyi (1918-1970) are actualized.

The specific pedagogical views of V. Sukhomlynskyi on education of the personality which found their implementation in the modern system of education in the form of key principles and priorities of the New Ukrainian schools, in particular the principles of child-centrism and pedagogical partnerships are characterized.

The main child-centrism ideas of the humanistic system of Vasyl Olexandrovych Sukhomlynskyi are picked out and characterized; among them: the uniqueness of each child, the humanistic attitude of the teacher towards the students, the humanization of the

educational process.

It was found out that a child, her development, formation of her inner world occupies a central place in the author's concept of the outstanding teacher and finds her further development in the personally oriented model of education, which is declared in the Concept "New Ukrainian School".

The relevance of the pedagogical system of Vasyl Olexandrovych Sukhomlynskyi in the context of the reformist ideas of the New Ukrainian School is proved.

Z

Сяська І. О.

Сутність екологічної компетентності та особливості її формування у майбутнього учителя природничих дисциплін... С. 251–259

Висвітлено питання підготовки майбутніх учителів до організації екологічної освіти і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах. Акцентовано увагу на проблемі екологічної освіти студентів та набуття майбутніми фахівцями екологічної компетентності як складової компетентності професійної. Здійснено аналіз наукових підходів до трактування сутності понять „компетенція”, „компетентність”, „екологічна компетентність”. Визначено структуру екологічної компетентності майбутнього учителя. Розглянуто особливості формування екологічної компетентності у студентів природничих факультетів вищих педагогічних закладів освіти у процесі професійної підготовки. Наголошено на важливості формування екологічної компетентності учителя природничих дисциплін як передумови здійснення безперервної екологічної освіти і виховання учнівської молоді.

Syaska I.O.

The essence of ecological competence and peculiarities of its formation in the future teacher of natural sciences

The scientific approaches to the interpretation of the essence ecological competence of the future specialist's are analyzed and summarized. The correlation of the concepts „competency” and „competence” is clarified. The attention is focused on the importance of the formation of ecological competence of the teacher of natural sciences as a prerequisite for the implementation of further ecological education and upbringing of students. The structure of ecological competence of the future teacher is determined. It is proposed to deepen and expand the ecological component of the list of general and professional competencies of a graduate of a higher pedagogical educational establishment.

Z

Fedorishin O.P.

Social support for students with disabilities via education in Ontario, Canada... P. 259–271

The article considers the problems of children with disabilities in education and appeals to provide school leaders and teachers with greater awareness and understanding of the significant impact of learning difficulties on them. Education process should be focused on creating a learning environment that is open and accessible to all students, regardless of age, skills, or situation. Flexible and supportive instruction can be adjusted to meet different students' needs and enables all students to access the curriculum as fully as possible. Via education they get social support which allows them to develop socially and emotionally, they must have access to quality education like other children. To become more socialized children with disabilities must go to school with other children

but not only to special schools. In Canada education is recognized as a fundamental social goal and much is done to increase accessibility in all aspects of society and remove all the barriers that restrict life choices for disabled. Access to school for children with disabilities is often limited by a lack of understanding about their needs, and a lack of trained teachers, classroom support learning resources and facilities.

Федоришин О. П.

Соціальна підтримка дітей з обмеженими можливостями через освіту в Онтаріо, провінції Канади

Розкрито особливості здійснення соціальної підтримки дітей з обмеженими можливостями у Канаді на прикладі провінції Онтаріо. Проаналізовано освітню політику країни щодо навчання дітей з обмеженими можливостями, розкрито основні аспекти освітньої реформи Канади. Розглянуто основні нормативні документи про освіту. Визначено основні цілі та завдання спеціальних освітніх програм. Наголошено на тому, що навчальний процес повинен бути зосереджений на створенні навчального середовища, відкритого та доступного для всіх дітей, включаючи дітей з обмеженими можливостями. Обґрунтовано, що діти з обмеженими можливостями через освіту отримують соціальну підтримку, яка сприяє їхньому соціальному та емоційному розвитку, а також дає можливість брати активну участь в житті суспільства.

Z

Ціпан Т. С.

Провідні ідеї патріотичного виховання В. Сухомлинського у контексті сучасної освіти і виховання... С. 272–284

Проаналізовано погляди видатного українського педагога Василя Сухомлинського на проблему патріотичного виховання крізь призму сучасності. На основі аналізу педагогічної спадщини педагога визначено провідні ідеї патріотичного виховання, обґрунтовано їх значення для сучасної практики освіти і виховання молоді. З'ясовано, що В. Сухомлинський розглядав патріотизм як сукупність політичних і моральних ідей, моральних почуттів, і здійснював патріотичне виховання на основі гармонійного взаємозв'язку інтересів особистості та держави. Визначено нестандартні форми і методи патріотичного виховання, впроваджені педагогом. Зазначено, що методичний супровід патріотичного виховання має передбачати обов'язкове врахування вікових потреб та інтересів особистості дитини. Здійснено порівняльну характеристику підходів до здійснення патріотичного виховання у творчості В. Сухомлинського та сучасних нормативно-правових документах.

Tsipan T.S.

Leading ideas of patriotic education of V. Sukhomlinsky in the context of modern education and upbringing

The article deals with the analysis of the views of the outstanding Ukrainian teacher Vasyl Sukhomlynskyi on the problem of patriotic education through the prism of modern times. On the basis of the analysis of pedagogical works “How to raise a true person”, “Spiritual world of a student”, “Birth of a citizen”, “The thought of a man”, “I give my heart to children”, “Letters to my son”, “Motherland in the heart” and the last legal documents on issues, namely: Programs of the Ukrainian patriotic education of children and students, conception of the national patriotic education of children and youth, strategy of national patriotic education of children and youth for 2016–2020, concepts “New Ukrainian School” a comparative characteristic was carried out and modern approaches

to the implementation of patriotic education of a growing personality were pointed out. It is discovered that under the patriotic activity a great teacher understood activity that proceed from the depths of the soul of each person and it is a necessity for everyone, and the effectiveness of patriotic education is determined by how deeply the idea of the Motherland penetrates the spiritual world of a student of the period of his becoming as a man and a citizen, how deeply he sees the world and himself in the eyes of the patriot.

Z

Шалівська Ю. В.

Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутнього вчителя початкової школи... С. 284–292

Розглянуто проблему комунікативно-мовленнєвої підготовки педагогів. Розкрито сутність провідних понять комунікативно-мовленнєвої площини, що лежать в основі формування комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутнього вчителя початкової школи, уточнено їхню характеристику. На основі аналізу різних наукових джерел запропоновано власні трактування дефініцій, що найбільш повно розкривають зміст відповідних понять. Зроблено висновок про те, що ефективність процесу формування комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутнього вчителя початкової школи залежить від розуміння студентами сутності провідних понять комунікативно-мовленнєвої площини та взаємозв'язків між ними, усвідомлення необхідності оволодіти під час навчання у закладі вищої освіти сукупністю спеціальних знань, умінь, навичок та якостей, що сприятимуть здійсненню успішної комунікативно-мовленнєвої діяльності учнів у системі початкової освіти.

Shalivska Y.V.

Formation of communicative-speaking competence of the future elementary school teacher

The article reveals the essence of the key concepts of the communicative-speaking plane, which underlie the formation of communicative-speech competence of the future teacher of elementary school, their characteristic is revealed or specified. It is proved that the effectiveness of the process of formation of the communicative-speaking competence of the future teacher of elementary school depends on the students' understanding of the essence of the key concepts of the communicative-speaking plane and the interrelationship between them, the awareness of the need to learn while studying in a higher education institution by a set of special knowledge, skills and qualities, contributing to the successful communication and speech activity of students in the system of primary education. On the basis of the analysis of various scientific sources, it is proposed to interpret the definitions that most fully disclose the content of the concepts.

Z

Шелюк Г. В., Ярова О. А.

Методичне забезпечення викладання математики: актуалізація досвіду церковнопарафіяльних шкіл (кінець XIX – початок XX ст.)... С. 292–304

Здійснено актуалізацію досвіду церковнопарафіяльних шкіл (кінця XIX – початку XX ст.) щодо методичного забезпечення викладання математики. Зокрема, схарактеризовано найбільш популярні підручники й посібники як основу методичного забезпечення церковнопарафіяльних шкіл. З'ясовано, що своєрідність підручників і посібників з математики досліджуваного періоду полягає в комбінації традицій і новаторства, у забезпеченні наступності в розвитку шкільної методичної літератури. Виокремлено переваги, недоліки і проблеми з вивченням

математичних дисциплін у зазначений період. Охарактеризовано зміни навчально-методичної літератури з математики, розкрито їх педагогічне значення в освітньому процесі церковнопарафіяльних шкіл.

Shelyuk G.V., Yarova O.A.

Methodical support for the teaching of mathematics: updating the experience of church parish schools (the end of the 19th – the beginning of the 20th century)

The article deals with the experience of the parochial schools (the end of the 19th – the beginning of the 20th century) regarding the methodological support for teaching mathematics. In particular, the most popular textbooks and manuals are described as the basis of methodological support of parochial schools, such as: O. Goldenberg „Collection of problems and examples for teaching elementary arithmetic” (1897), „Methods of elementary arithmetic” (1892); O. Voronov „Collection of arithmetic problems and examples for public schools” (1883); S. Rachinsky „1001 tasks for mental accounts” (1892), „Arithmetic fun”, „Geometric fun” (1901); V. Yevtushevsky „Collection of arithmetic problems and numerical examples for the preparatory and systematic course” (1903); S. Shokhor-Trotsky „Arithmetic exercise book for elementary school students with methodological instructions and with the appendix a) a list of answers to the problem „Collection for students” and b) tables for classroom exercises in oral calculations” (1896), „Arithmetic for elementary schools” (1903), „Visual and visual aids in teaching arithmetic” (1904); T. Lubenets „Arithmetic collection, which mainly includes data on agriculture”. Whole numbers. „Collection of arithmetic problems for teaching elementary arithmetic in public schools” (1890), „Collection of arithmetic problems includes data mainly from rural life” (1904).

It is proved that the peculiarity of textbooks and manuals on mathematics of the period under study consists in a combination of traditions and innovation, in ensuring continuity in the development of school textbooks. Both positive and negative aspects of the phenomenon under study are described, changes in educational methodological literature on mathematics in this period are described, their pedagogical significance in the educational process of parochial schools is revealed.

Z

Бондарець М. А.

Організація виховання педагогічно занедбаних дітей та підлітків у творчій спадщині В. О. Сухомлинського... С. 304–313

Обґрунтовано актуальність проблеми педагогічно занедбаних дітей та підлітків. На основі аналізу педагогічних досліджень здійснено теоретичне обґрунтування сутності поняття „педагогічна занедбаність”. Охарактеризовано причини появи педагогічної занедбаності. Окреслено етапи виховання педагогічно занедбаних дітей та підлітків. Розкрито особливості використання педагогічних ідей Василя Сухомлинського в роботі з педагогічно занедбанними дітьми та підлітками, сформульовано головні завдання для роботи з ними. Акцентовано увагу, що лише за умови комплексного виконання визначених завдань та педагогічної майстерності вчителя можна досягти успіхів у вихованні педагогічно занедбаних дітей та підлітків. Зроблено висновок про те, що багато порад та спостережень В. О. Сухомлинського зберегли своє значення і при осмисленні сучасних напрямів розвитку педагогіки та реформуванні нової української школи.

Bondarets M.A.

Organization of education of pedagogically neglected children and adolescents in the creative heritage of V.O. Sukhomlinsky

The article deals with the problem of pedagogically abandoned children and adolescents. On the basis of the analysis of pedagogical research the theoretical substantiation of the essence of the concept „pedagogical neglect” was carried out. It was clarified that the concept of “pedagogical neglect” in modern theory and practice is often used as a synonym for the concept of „difficult children”. The reasons for the emergence of pedagogical neglect are outlined. The stages of education of pedagogically neglected children and adolescents are determined. The peculiarities of using the pedagogical ideas of Vasyl Sukhomlynskyi in work with pedagogically neglected children and adolescents are revealed, and the main tasks for working with them are formulated. The emphasis is drawn to the fact that only in the case of the integrated implementation of certain tasks, the pedagogical skills of a teacher, it is possible to succeed in educating pedagogically neglected children and adolescents. It is concluded that many of the advice, observations of V. O. Sukhomlynskyi, retained their significance in contemplation of modern trends in the development of pedagogy and the reform of a new Ukrainian school.

Z

Мартьянова М. Є.

Педагогічний вплив художньої літератури на формування особистості за концепцією Алена... С. 313–320

Висвітлено основні ідеї французького вченого Алена (Еміля-Огюста Шарт'є) щодо ролі художньої літератури як засобу формування особистості. З'ясовано, що вчений наголошував на необхідності вивчення цієї дисципліни як важливого елемента для розвитку творчої, інтелектуальної та всебічно розвиненої людини. Проаналізовано педагогічний вплив на дитину таких літературних жанрів, як пісня, проза, поезія тощо. Доведено, що вивчення художньої літератури сприяє розвитку комунікативних навичок, емпатії, критичного мислення та допомагає розкрити творчий потенціал дитини. Зазначено, що вибір необхідних художніх текстів для шкільної програми має базуватися на їх моральних та ціннісних орієнтирах. Розкрито роль художньої літератури у вихованні в учнів культури мови, культури мислення та спілкування.

Martyanov M.E.

Pedagogical influence of fiction on the formation of personality in the concept of Allen

The aim of the article is to clarify the main ideas of the French scientist, pedagogue, philosopher and journalist Alain (Emile-Auguste Chartier) about the necessity of studying literature for the formation of an educated, intelligent and creative person. Alain's work “Propos sur la litterature” which shows the influence on the child of such literary genres as a song, prose, poetry is analyzed. It is proved that the study of literature develops creative and empathetic skills, moral values, forms aesthetic education and critical thinking.

It is noted that literature is also stimulates the child's mindset formation and develops communicative skills. It is determined that the criterion for the developing of all the necessary skills is the right booklist which must include different famous classical works where writers show the human nature and difficulties students can face. The Alain's pacific ideas and their parallel with Greek ancient epos Iliad which contains the reveal of terrible consequences of the war are analyzed. The moral of this masterpiece is characterized in two vital principles: the aspiration of a harmonious coexistence between humanity and the world; the salvation of an individual, which can ensure the peaceful coexistence of all mankind.

Z

Павленко А. С.

Формування та становлення особистості дітей-сиріт в будинках сімейного типу... С. 320–327

Розкрито проблему формування та становлення особистості дитини в дитячих будинках сімейного типу. Обґрунтовано ефективність інноваційної системи виховання та навчання дітей-сиріт. Розглянуто особливості формування особистості дітей-сиріт у прийомних сім'ях. Наголошено на необхідності методичної підготовки та навчання прийомних батьків. Акцентовано увагу на системі міжособистісних стосунків у дитячих будинках сімейного типу. Зроблено висновок про те, що дитячий будинок сімейного типу є невід'ємною умовою входження дитини в соціум, формування в неї сімейних цінностей, правильної самооцінки та реалізації себе як соціально-комунікативної особистості.

Pavlenko A.S.

Formation of the child's personality in family-type orphanages

The article is devoted to the problem of formation of the child's personality in family-type orphanages.

The necessity to implement an innovative system of education and training of orphans is highlighted. The assessment of the correctness of the direction of the formation of the personality of orphan children in foster families is given, as well as attention to the need for the preparation and training of foster parents.

Attention is given to interpersonal relations in family-type orphanages, which is an indispensable condition for the child's entry into society, the formation of her family values, proper self-evaluation and the realization of her as a social and communicative person.

It is proved that the upbringing of children in foster families makes it possible to preserve the most important thing for them – family socialization in normal family conditions, which allows an orphan child not to feel „exiled” in the society.

Z

Поліщук І. В.

Проблема національно-патріотичного виховання у педагогічній спадщині Т. Д. Дем'янюк... С. 327–337

Розглянуто педагогічну спадщину Тамари Дмитрівни Дем'янюк щодо реалізації національно-патріотичного виховання в Україні. Проаналізовано основні наукові й методичні праці педагога. Обґрунтовано, що ідеї національно-патріотичного виховання займали провідне місце у педагогічній спадщині Т. Д. Дем'янюк. З'ясовано, що вона розробила та реалізовувала на практиці положення і рекомендації щодо вдосконалення процесу національно-патріотичного виховання учнів, запроваджувала інноваційні форми і методи національно-патріотичного виховання у експериментальних закладах освіти. Наголошено на доцільності використання розроблених Т. Д. Дем'янюк положень, висновків та рекомендацій щодо вдосконалення процесу національно-патріотичного виховання учнів у сучасній освітньо-виховній парадигмі.

Polishchuk I.V.

The problem of national patriotic education in pedagogical heritage of T.D. Demianyuk

The article deals with the pedagogical heritage of Tamara Dmytrivna Demianiuk concerning the implementation of national-patriotic education in Ukraine, in particular,

the main scientific and methodological works of the teacher are analyzed, such as: "Formation of the personality by means of ethnology", "Indicative regional program of national education for students", "Innovative technologies of civic education for students", "Pedagogical foundations of democratization and humanization of the educational process in a secondary school", "Spiritual and moral development of the student's personality in the conditions of activity of the Ukrainian national "School-family", "Organization of educational process in a modern general educational institution", "National project: On the wings of history or in its shell".

It was found out that the ideas of national patriotic education took the leading place in the pedagogical heritage of T. Demianiuk: the scientist developed, implemented in practice the principles, recommendations for the improvement of the process of national-patriotic education of students, introduced innovative forms and methods of national-patriotic education in experimental educational institutions.

Z

Станіславчук Н. І.

Роль етичної компетентності при підготовці майбутніх вчителів іноземної мови... С. 337–344

Висвітлено роль етичної компетентності при підготовці майбутніх вчителів іноземної мови. Здійснено теоретичний аналіз сутності понять "компетентність" та „етична компетентність”, виокремлено основні аспекти досліджуваних понять. Розглянуто етичну компетентність майбутнього учителя як складову його професійної компетентності. З'ясовано, що формування етичної компетентності майбутніх учителів іноземної мови – це цілеспрямований і систематичний вплив на мотиваційну, когнітивну та діяльнісну сфери студентів, метою якого є становлення такої особистості, яка усвідомлює значення етичної складової своїх професійних обов'язків, має розвинуті морально-особистісні якості та практичні вміння у сфері професійної етики. Підкреслено важливість володіння етичною компетентністю в умовах гуманізації освітнього процесу. Визначено основні напрями діяльності з підвищення ефективності процесу формування етичної компетентності студентів у період навчання.

Stanislavchuk N.I

The role of ethical competence in the preparation of future foreign language teachers

The article deals with the role of the ethical competence in the preparing of future teachers of the foreign languages. The scientific views of the scientists regarding the concept of „competence” and „ethical competence” in particular are generalized and systematized. A theoretical analysis is conducted. The main aspects of the investigative terms are detailed. Ethical competence has priority among the major competencies which should have a future specialist.

It has identified the indicators and results of the teacher's willingness to work with the students. The actualization of different pedagogical tasks has contained the moral content. The ethical competence of the future teachers has represented the main regulations of his actions. They are fixed in the habits, traditions, principles of life and professional activity, mental. The ethical competence of the future teacher has considered as part of his professional competence. Investigating the theoretical component of the problem has considered the issue of the importance of possessing ethical competence in the conditions of humanization of the educational process. The ethical competence is an integral part of the preparation of foreign language teachers. It has explored in our investigation.

Z

Столярчук Л. І., Столярчук О. В., Мазурок І. В.

Потенціал педагогічного коледжу в утвердженні громадянської компетентності: погляд куратора... С. 344–351

Розглянуто місце закладу вищої освіти в Україні в системі формування громадянської компетентності студентства. Наголошено на значенні цієї життєвої компетентності як неодмінної складової особистості сучасного українця. Здійснено аналіз потенціалу окремих навчальних дисциплін у реалізації громадянсько-навчального змісту освіти на прикладі Луцького педагогічного коледжу. З'ясовано, що громадянська компетентність студентів формується у ході вивчення як класичних навчальних дисциплін, фахових методик, так і позааудиторно – у процесі виховної роботи. Розкрито роль інституту кураторства у процесі громадянського виховання. Визначено основні функції діяльності викладача-куратора академічної групи. Запропоновано перелік тематики виховних годин, розроблених задля охоплення різних напрямів громадянського виховання.

Stolarchuk L.I., Stolarchuk O.V., Mazurok I.V.

The potential of the college of teacher education in claiming civic competence: a curator's view

The article considers the place of the institution of higher education in Ukraine in the formation of students' civic competence. It is emphasized on the period of actualization and the significance of this vital competence as an indispensable component of the personality of modern Ukrainian. It is noted that a modern state for the full functioning needs conscious and active citizens and Ukrainian education can help to raise this vital competence in them. On the example of the pedagogical college the analysis of the potential of individual educational disciplines in the strengthening of civic education, in particular: Ukrainian language, history, political science, sociology, economics, jurisprudence, English language, was conducted. The subject curator hours is designed to develop the optimal coverage of various directions of civic education – national-patriotic, intellectual-spiritual, moralethical, legal, artistic-aesthetic, ecological, health-saving. The attention is paid to the role of the institute of curatorialism in this context, in particular on the qualitative implementation by him his curator's functions. It is concluded that civil competency nowadays is the basic task of higher education in Ukraine.

45 civil competence, civil society, institution of higher education, pedagogical college, educational discipline, curator's hours, curator